

'Geosmina', una novel·la que fa olor de terra mullada

Cinta Farnós debuta a la ficció amb un relat intimista, de viatges físics i emocionals, que transcorre entre Irlanda, Astúries i les Terres de l'Ebre

Tortosa Oriol Gracià

A la protagonista de *Geosmina* no li fa por la pluja. Més aviat tot el contrari. De menuda "es posava la caputxa de l'impermeable [...] i deixava que el so metàl·lic de les gotes que queien sobre el plàstic amaguessin els sorolls" explica la novel·la. L'escriptora Cinta Farnós (el Perelló, 1986) debuta com a novel·lista en una història que traspua aigua per tots costats: paisatges d'herba humida, bassals tèrbols i mareas que entren i surten, sense deixar de fluctuar. Com la vida. Per això, té tot el sentit que la novel·la es digi *Geosmina* (que és el compost orgànic que desprèn l'olor de terra mullada després d'un ruixat), que comence a Irlanda, que passe en un lloc indefinit de les Terres de l'Ebre (potser el Perelló) i acabe a Astúries. **"Diuen que l'olfacte és un dels sentits que més ràpidament viatja fins al cervell, el que millor pot despertar les emocions. A mi, l'olor de terra mullada em transporta a la infantesa, als migdies en què mons iaïos em prenen al tros. Ara l'aigua dona títol a**

la novel·la i unix les històries i els personatges", explicava Farnós di-vendres passat en la presentació de la novel·la a la llibreria La 2 de Viladrich de Tortosa.

El llibre comença una tarda plujosa de diumenge a Cork, una de les capitals del sud d'Irlanda. Quan els núvols han donat una mica de treva, la Liúcia rep la trucada del seu pare per anunciar-li que la mare ha mort. La notícia desencadena un viatge físic, però sobretot emocional, que furga en el passat, en els silencis familiars, en les relacions mare-filla i en la descoberta d'un personatge ple d'incògnites que servirà de dispositiu per a mantenir la tensió fins al final. Perquè, segons Farnós, "es-

tem fets de les coses que diem i que fem, però també del que no diem i que no fem; això fa que, sovint, ni tan sols coneguem les persones amb qui convivim, encara que faça anys que són al nostre voltant". *Geosmina* -que obre la nova etapa del segell La Magrana, de l'editorial Penguin Random House- és una novel·la de silencis i de temors, reforçades per l'atmosfera humida i boirosa que impregna tots els capítols de la història. La descripció dels ambients és una de les grans virtuts de la narració. **"Per a poder escriure amb sentit i versemblança tens dues opcions: dediques moltes hores a la documentació o busques la manera de**

viure tu mateixa els espais on passa la història. Jo he triat la segona opció. Els llocs que descriu a la novel·la els he caminat i els he habitat. Potser per això tenen

tanta força", va assegurar Farnós.

Amb la mort de la mare, la Liúcia torna al poble, que, per la descripció dels paisatges -entre oliverars i marges de pedra seca-, es pot intuir que és a les Terres de l'Ebre, malgrat que no s'hi explicita. **"Dixo anar algunes pistes de com és el lloc, però valg creure que dirar el poble desdibuixat, sense posar-hi nom, podria expressar i subratllar el desarrelament de la Liúcia; perquè és un poble del qual ha fugit i se'n sent distanciada",** comentava Farnós. I descobrir per què n'ha fugit també és una de les claus de la trama. **"Les relacions ambivalents que establim amb el territori es fan notar també en la novel·la *Primavera, estiu*, etc. de l'escriptora riberenca Marta Rojals o a *Escales Avall*, el darrer llibre de la jesuïta Cinta Arasa. Són escriptores que han hagut de marxar d'allà on van nàixer, cadascuna amb les seues singularitats; però a les obres que han escrit s'hi poden trobar paral·lismes i reflexions sobre la relació que establixen amb el territori natal. Com a *Geosmina*. Es comença a entreveure una literatura de la diàspora ebrenc?",** va preguntar Josep Sabaté, encarregat de presentar el llibre de Cinta Farnós, i un dels impulsors del col·lectiu Diàspora Ebrenc. La resposta va quedar a l'aire, però va desencadenar debats paral·lels sobre el territori i la identitat entre els assistents. I quan es van començar a allargar les converses creuades, Rosa Cubeles, propietària de la llibreria, va donar per acabat l'acte, mentre oferia un tast de Coma d'En Pou, una garnatxa negra del celler Bàrbara Forés de Gandesa, un gran vi, profund i tel·lúric, com la *geosmina* que dona nom a la novel·la de Cinta Farnós. ■